

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ЛІСОЗАХИСНЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ХЕРСОНЛІСОЗАХИСТ»
КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БЛАГОУСТРІЙ»
КРОПИВНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

Матеріали

**VI-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Наукові читання імені В.М. Виноградова»,**

**присвяченої 150-річчю заснування Херсонського державного
аграрно-економічного університету**

23-24 травня 2024 року, Херсон - Кропивницький

УДК: 630 / 632 / 635.9

«Наукові читання імені В.М. Виноградова»: Матеріали VI-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. 23–24 травня 2024 року. Херсон: 2024. 160 с.

Випуск присвячений 150-річчю заснування Херсонського державного аграрно-економічного університету

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції науковців, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, представників органів влади, громадських організацій та підприємств за такими основними напрямками: історичні аспекти регіональних природничих досліджень, лісівництво та лісознавство, лісовідтворення, агролісомеліорація, фітомеліорація, дендрологія та дендропроєктування, захист рослин, сучасні напрямки ландшафтного дизайну, теоретичні і прикладні аспекти інтродукції рослин, сучасний стан природно-ресурсного потенціалу Херсонщини, проблеми та виклики військових дій на території України, вплив військових дій на лісові екосистеми, а також перспективи повоєнної відбудови та відновлення природних та штучних екосистем.

Відповідальна за випуск: Лавриць В.Ю.

Збірник підготовлено з оригіналів доповідей без літературного редагування. Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2024

<i>Лось С.А., Шугіна В.Л., Риженко Т.С.</i> Типи дихогамії гібридів горіха волоського селекції Л.С.Шугіна	141
<i>Матусяк Г.І.</i> Рослинний світ у романі Тараса Прохаська «Непрості»	143
<i>Сотніченко А.О.</i> Систиматика та поширення видів роду <i>Carya</i> Nutt. в культурі	144

VIII. СУЧАСНИЙ СТАН ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ІХ.ПОТЕНЦІАЛУ ХЕРСОНЩИНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.

<i>Беліков О.В.</i> Особливості розвитку іноваційних елементів ресурсо- та енергозбереження південного регіону України	148
<i>Богадьорова Л.М.</i> Особливості природно-ресурсного потенціалу Херсонської області	150
<i>Бойко П.М.</i> Щодо сучасного стану біорізноманіття Бериславського району Херсонської області	153
<i>Дворна А. Нечепуренко Є.</i> Актуальність використання представників родини <i>Oleaceae</i> Lindl. в рекреаційних зонах Херсонської області.	155

ІХ.МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

<i>Трухачова К.В.</i> Застосування ігрового навчання як універсальної «on-line» та «off-line» методики викладання у вищій школі	158
---	------------

5. Шугін С.Л. Дерево достатку: як особливості цвітіння волоських горіхів впливають на їх урожайність. Огородник. 2020. 4. <https://www.ogorodnik.com/node/7361>
6. Акса Y., Sen S.M. The relationship between dichogamy and yield-nut characteristics in *Juglans regia* L. *Acta Horticulturae*. 1997. 442: 215-216.
7. Cerovic S., Korac M., Todorovic J.N., Dichogamy in walnut (*Juglans regia* L.). - *Jugoslovensko Vocarstvo*, 1995. 29(3/4). 21-25.
8. Kumar A., Sharma N. Protandrous-protogynous dimorphism in indigenous selections from North Western India and some exotic cultivars of Persian walnut (*Juglans regia* L.). *Adv. Hort. Sci.*, 2013. 27(1-2). 61-66
9. McGranahan G.H., Leslie C., *Walnuts (Juglans)*, pp. 907 – 951. In: BALLINGTON J.R., and J.N. MOORE(eds.) *Genetic resources of temperate fruit and nut crops*. ISHS Secretariat, The Netherlands, 1991. Vol. II, pp. 980.
10. Solar S., Stamper F., Smole J., The degree of heterodichogamy of some walnut cultivars (*Juglans regia* L.) in Slovenia. *Acta Horticulturae*, 1997. 442: 217 – 224.
10. Wood M.N. Dichogamy - An important factor affecting production in the Persian walnut. *Proceedings of American Society for Horticultural Science*, 1932. 34: 160 – 164.

РОСЛИННИЙ СВІТ У РОМАНІ ТАРАСА ПРОХАСЬКА «НЕПРОСТІ»

МАТУСЯК Г. І.

кандидат філологічних наук, доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет

У творчості українського письменника Тараса Прохаська, лауреата Шевченківської премії з літератури 2020 року, самобутнього представника станіславського феномену, можна зауважити особливий інтерес до рослинного світу. Це зумовлено передусім тим, що він за освітою ботанік, а відразу після завершення навчання в Львівському державному університеті працював в Івано-Франківському інституті карпатського лісівництва, ще два роки викладав біологію в школі. У розмові з Тетяною Терен, що увійшла до книги «Сотворіння світу. Сім днів із Тарасом Прохаськом», митець говорить про те, що також міг би бути садівником і визнає, що постійно повсякчас біологію у своїх текстах [2, с. 105]. З огляду на це не випадковим є «титул» «рослинного філософа», який закріпився за письменником.

Найбільш репрезентативним в аспекті рослинної образності є роман Тараса Прохаська «Непрості», в якому йдеться про вигадане Франциском містечко Ялівець у Карпатах, яке згодом перетворилося на «найхімерніший і досить модний курорт Центральної Європи» [1, с. 9]. Особливістю містечка Ялівець було те, що архітектурні форми в ньому асоціювалися з рослинами: важливою спорудою був кіно театр «*Yuniperus*» (лат. ялівець), а неподалік розташовувалися чотириповерховий будинок-шишка і вілла-соняшник. Крім того, в романі використано велику кількість рослинних назв: лісівник Лукач засадив подвір'я квітучими кущами, привезеними з Македонії:

«барбарисами, камеліями, вересом, кизилом, вовчими ягодами, форзиціями, гортензіями, жасмином, магноліями, рододендронами, клематисами» [1, с. 32]. Серед флористичних назв, згаданих у творі, є також бергамот, смереки, виноград, квасоля, індійські коноплі, екзотичні гриби. Одна з героїнь «Непростих» Анна вміла прищеплювати дерева живцем.

Зацікавленість Тараса Прохаська флорою є частиною його «приватної філософії», основні принципи якої оприявнюються в його есеїстиці та художніх творах. У міркуваннях автора рослини набувають статусу філософської категорії, що є базовою в його картині світу: «Витоком всієї краси, яка може бути під орудою людей, всієї естетики є, безумовно, рослини. <...> З іншого боку – мало що інше є таким досконалим втіленням етики, як догляд за рослинами» [1, с. 32].

Саджання рослин у прозі Прохаська перетворюється на філософію творіння, закладання основ. Він називає цей процес одним із найбільш змістовних занять разом із вихованням дітей і приготуванням їжі, тим, що слугує джерелом задоволення: «Бо всяку рослину садиться передовсім для того, щоб отримувати радість від саджання рослини» [1, с. 116]. Цікавими є роздуми Тараса Прохаська про рослини як форму існування природи: «Я не люблю говорити про рослини як про примітивних істот. Однією з моїх мотивацій для вивчення біології було бажання запізнати інші форми рівноцінного мені життя» [2, с. 114]. Письменник вважає біологію базовою наукою, яку можна використовувати, щоби пояснювати різноманітні процеси.

Таким чином, роман Тараса Прохаська «Непрості» засвідчує, що образи рослин у ньому не лише слугують частиною літературних топосів, а й становлять собою важливі категорії «приватної філософії» автора, в основі якої глибокі знання про доквілля, здобуті на біологічному факультеті. Теоретична професійна підготовка і досвід роботи у лісництві виразно позначилися на літературній діяльності письменника та формуванні його ідіостилу.

Література

1. Прохасько Т. Непрості. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2006. 140 с.
2. Терен Т. Сотворіння світу. Сім днів із Тарасом Прохаськом. Київ : Пабулум, 2020. 376 с.

СИСТЕМАТИКА ТА ПОШИРЕННЯ ВИДІВ РОДУ *CARYA* NUTT. В КУЛЬТУРІ

СОТНІЧЕНКО АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

аспірант

Уманський національний університет садівництва